

Тюбай А.В., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Філінович В.В., к.ю.н.

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВИКОРИСТАННЯ КВАДРОКОПТЕРІВ, ДРОНІВ ТА ІНШИХ БПЛА ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

Воєнний стан в Україні введено на підставі Указу Президента України №64/2022 від 24 лютого 2022 року (далі – Указ) [1]. У зв'язку з цим змінилось застосування норм законодавства практично у всіх сферах, адже дія та застосування деяких норм тимчасово припинилась, обмежилась або змінилась.

Одним із прикладів таких змін є заборона використання квадрокоптерів, дронів та інших БПЛА цивільними особами під час дії воєнного стану. Пропонуємо дослідити правову підставу такої заборони та передбачену кримінальну відповідальність за її порушення.

Пункт 4 Розділу II Наказу Державної авіаційної служби України та Міністерства оборони України від 5 травня 2018 року № 430/210 «Про затвердження Авіаційних правил України (далі – Наказ) «Правила використання повітряного простору України»» передбачає, що безпілотні повітряні судна масою до 20 кг включно, виконують польоти без подання будь-яких заявок. Окрім цього, за умови дотримання певних вимог не висувається обов'язок інформування відповідних органів [2].

В період з березня 2022 року і дотепер на сторінках обласних ЗМІ шириться інформація про те, що Служба безпеки України застерігає цивільних осіб від використання квадрокоптерів та дронів у період військового стану. Такі повідомлення містять попередження про притягнення до кримінальної відповідальності за ст. 109, ст. 110, ст. 111, ст. 113, ст. 114, ст. 114⁻¹ КК України [3].

На жаль, жоден з таких інтернет-ресурсів не надає посилання на офіційне джерело. З одного боку це й не дивно, адже окремого розпорядження, в якому б містилась така заборона від Генерального штабу Збройних сил України або Служби безпеки України немає, але тоді виникає питання, чи діє вона взагалі?

Відповідь однозначна – так, діє. Для того аби переконатись у цьому слід знову звернутись до Постанови Кабінету Міністрів України від 6 грудня 2017 року № 954 «Про затвердження Положення про використання повітряного простору України», а саме до частини другої абзацу 30, в якій зазначені умови, за наявності яких діє заборона на використання повітряного простору України.

До таких умов належить: наявність загрози національній безпеці; наявність загрози порушення суверенітету повітряного простору, територіальної цілісності та конституційного ладу України. Дана заборона також діє під час збройного конфлікту та/або проведення спеціальних операцій, а також на нерегулярні рейси (польоти) (особливості таких рейсів передбачені Постановою) [4].

Зазначаємо, що згаданий вище перелік статей відноситься до злочинів проти основ національної безпеки України. Проте КК України до таких злочинів додатково відносить діяння передбачені ст. 111⁻², та ст. 114⁻².

Причиною за якою зазначені статті не згадуються на сторінках обласних ЗМІ є те, що вони доповнили КК України пізніше, ніж була здійснена публікація. Так, ст. 111⁻² доповнила кодекс 14 квітня 2022 року, а ст. 114⁻² – 24 березня 2022 року [4].

Окремо хочемо звернути увагу на те, що квадрокоптери є дуже популярними серед молоді, а особливо серед неповнолітніх. Враховуючи цей факт слід пам'ятати, що відповідно до чинного законодавства кримінальна відповідальність настає з 16 років (частина перша ст. 22 КК України). Водночас зазначено, що особа у віці від 14 до 16 років підлягає кримінальній відповідальності за диверсію, яка передбачена ст. 113 КК України (частина друга ст. 22 КК України). Щодо порушення неповнолітнім зазначених нами вище статей, слід керуватися положеннями Розділу XV Загальної частини КК України.

В будь-якому разі кожен, хто використовуватиме дрон, квадрокоптер чи будь-який інший БПЛА під час дії воєнного стану за відсутності дозволу від Служби безпеки України та територіальної військової адміністрації повинен усвідомлювати весь ризик бути притягнутим до кримінальної відповідальності.

Таким чином, заборона використання квадрокоптерів, дронів та інших БПЛА цивільними особами під час дії воєнного стану є цілком правомірною, а за її порушення кримінальна відповідальність настає за Розділом I Особливої частини КК України, а саме – Злочини проти основ національної безпеки України.

Література

1. Про введення воєнного стану в Україні Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (дата звернення: 18.10.2022).

2. *VERSII* СБУ нагадує: використання квадрокоптерів та дронів у період військового стану заборонено URL: <https://versii.if.ua/novunu/sbu-nagaduye-vykorystannya-kvadrokopteriv-ta-droniv-u-period-vijskovogo-stanu-zaboroneno/> (дата звернення: 18.10.2022).

3. Про затвердження Положення про використання повітряного простору України Постанова Кабінету Міністрів України; Положення, Перелік від 06.12.2017 № 954 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/954-2017-p/sp:maх50:nav7:font2#n110> (дата звернення: 18.10.2022).

4. Кримінальний кодекс України: закон України від 05.04.2001 № 2341-III // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 20.10.2022).